

Verdien på meteoritter

Av Morten Bilet

I medieoppslagene i det siste om meteoritter har det vært en del forvirring om verdien av meteoritter og det med god grunn. Gjennom mange år som samler og handler av meteoritter skal jeg her prøve å oppklare noe av dette.

Prisbildet på meteoritter er veldig komplekst med enorme prisvariasjoner som først går etter type, sjeldenhet, tilstand, jordisk alder, hendelse og mengde. Markedstilgangen er også vesentlig for prisbildet.

For det vitenskapelige er det sjeldenhet og jordisk alder det mest vesentlige. For samleren er det i tillegg til type, sjeldenhet og tilstand det totale bildet med fallets omfang i vekt og hendelse. Affeksjonsverdien kan også være relativ stor på meteoritter hvor blant annet trufne gjenstander kan være nesten like mye verdt som selve meteoritten.

Generelt sett er jernmeteoritter billigere enn steinmeteoritter fordi de ofte er funnet i store mengder av en og samme meteoritt. I tillegg har de sistnevnte langt større variasjon i typer og sjeldenhet.

Blant «ferske meteoritter», som viser svart fin brenningshinne er vanlige steinmeteoritter (eng.ordinary chondrites) som er kondritter med kondruler, minst verdt med priser fra noen 10 talls kroner per gram og oppover til noen hundre. Dette fordi de er de vanligste meteorittene og prises etter type og hvor mye det er av det spesifikke fallet (mengde).

Akondritter derimot (sjeldne steinmeteoritter uten kondruler), er de mest verdifulle med priser fra noen hundre og opp til 5 – 6 tusen kroner per gram (til eks. mars og månemeteoritter)

Mars meteoritt Los Angeles funnet i California, USA i 1999.

På gamle meteoritter er prisene langt billigere med priser fra 50 øre til noen få kroner per gram på vanlige ting. På sjeldne og historiske meteoritter kan prisbildet fortsatt være høyt. Prisene styres her etter hvilken tilstand de er i etter mange år med jordisk opphold som har påvirket meteoritten med forvitring. Som eksempel på historiske meteoritter kan nevnes den som falt i Pultusk i Polen (nær Warszawa) i 1868, hvor bortimot 100.000 steiner falt. I dag er den fortsatt en kostbar meteoritt selvom den er av det vanligste typen.

En flott form eller retningsorientert meteoritt er mer verdt enn en uformet jernklump.

En vesentlig ting som påvirker pris betydelig er om meteoritten er registrert eller ikke. Det finnes en stor mengde uregistrerte og uklassifiserte gamle meteoritter på markedet som er rimelige, fortrinnsvis fra Nord-Afrika, som kalles NWA meteoritter (North West Africa)

Generelt for alle meteoritter er mengden viktig for pris. Mao til mer man finner av en meteoritt til mindre blir den verdt, ak-

Meteoritt Sikhote-Alin, falt: 12 feb 1947,
Øst-Russland.

100.000 steiner falt 1868 i Polen.

kurat som frimerker og andre ting. Men hendelsen rundt fallet kan påvirke dette prisen vesentlig om den har en unik historie.

Utseende/formen og skjønnhet er også faktorer som påvirker pris. Som et eksempel kan nevnes at noen stein/jernmeteoritter som pallasitter er både svært vakre og veldig kostbare.

Det finnes mange luringer der ute i markedet som selger ting det ikke er, også meteoritter. Det finnes flere eksempler på til Ebay og Tradera (svensk) som stadig tilbyr uekte saker, så vær oppmerksom.

Kjøper du imidlertid av noen med IMCA merke er det trygt. IMCA står for International Meteorite Collectors Association som sikrer deg en etisk og riktig handel.

<http://www.imca.cc/>

Ord og uttrykk

Kondritt (eng. chondrite). Steinmeteoritt som har kondruler (derav navnet) og er den vanligste meteoritttypen.

Kondruler (eng. chondrules). Små runde inneslutninger i de fleste vanlige steinmeteoritter. Er dannet som dråper tidlig i utviklingen av solsystemet. Vanligvis i størrelse fra 0,1 til 5 millimeter. Stammer fra det latinske navnet "chondrus" som betyr korn eller rundinger.

Akondritter (eng. achondrites). Sjeldne steinmeteoritter uten kondruler som ligner jordiske basalt og vulkanske bergarter og kommer fra planeter eller asteroider med vulkanisme.

Ny meteorittlov

Det er fremmet et forslag om nye lov om meteoritter. http://www.regjeringen.no/upload/kilde/md/hdk/2005/0003/ddd/pdfv/257714-naturhistorisk_museum.pdf

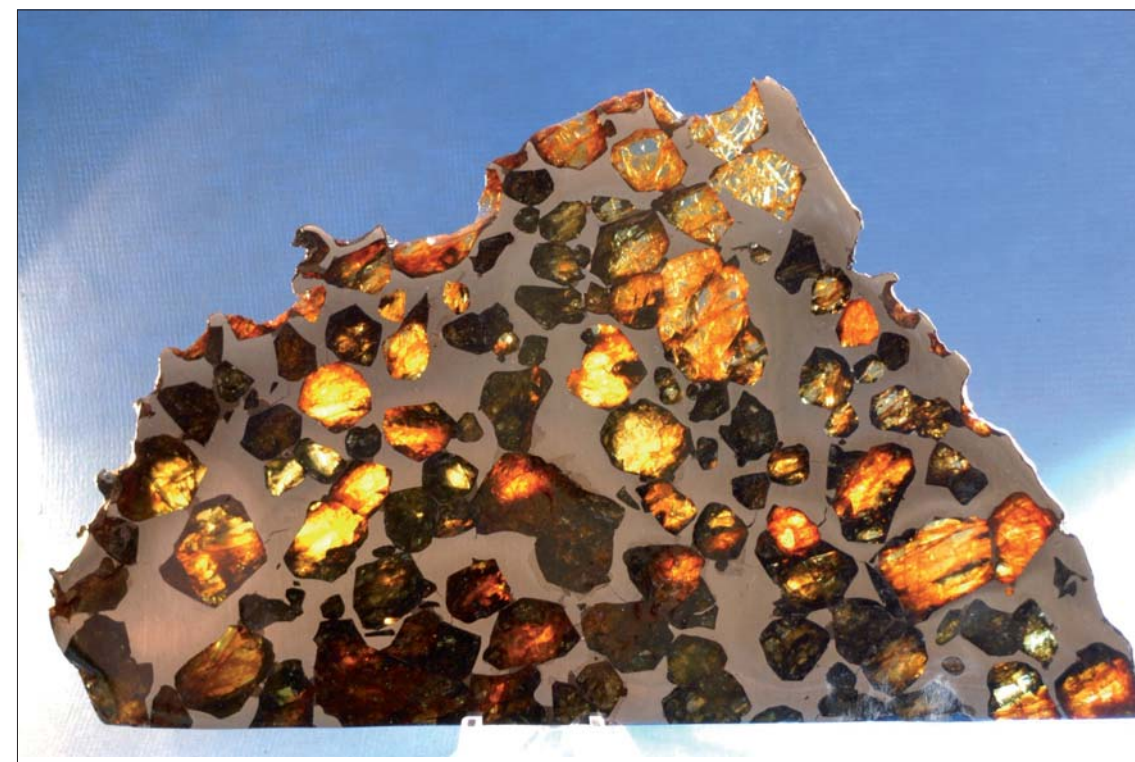
Personlig er jeg usikker på om dette gir innsamling av meteoritter til Universitetet. Tror heller at det skal være som der, men at loven gir Universitetet en førsterett til å kjøpe til en fair markedspris. Ellers tror jeg meteorittfinnere tier og selger til utlandet.

Bilde over: Meteoritt med Widmanstättenmønster fra Muonionalusta fra Nord-Sverige.

Bilde til venstre: Kondruler på meteoritt med navn NWA5697.

Bildet under: Pallasitt Esquel

For mer lesing om meteoritter: <http://www.geotop.no/storefront.pages.php?id=46>